

Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана філологічного
факультету
доц. Крохмальний Р.О.

“30” серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА (АСИСТЕНТСЬКА) ПРАКТИКА

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
спеціалізація	<u>035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська</u>
факультет	<u>філологічний</u>

Львів – 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни “Педагогічна (асистентська) практика” для студентів за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.038 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, “30” серпня 2021 року.

Розробники:

Купчинська Зоряна Олегівна, доктор філологічних наук, доцент
Осташ Любов Романівна, кандидат філологічних наук, доцент

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Протокол від “30” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

“30” серпня 2021 року

_____ (к.ф.н. Сорока О.Б.)

Затверджено Вченою радою філологічного факультету
Протокол від “30” серпня 2021 року № 1

“30” серпня 2021 року

Голова

_____ (доц. Крохмальний Р.О.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
	Спеціальність 035 Філологія		
Модулів – 1	Спеціалізація: 035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		3-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи студента –180 год	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
150 год	-		
		Індивідуальні завдання: 30 год	
		Вид контролю: диференційований залік	

Вступ

Педагогічна (асистентська) практика студентів-магістрантів є важливою частиною професійної підготовки філологів. Відповідно до державних вимог щодо змісту й рівня професійної підготовки випускника магістратури **студент повинен:**

- розуміти роль навчальних закладів у суспільстві, основні проблеми дисциплін, що визначають його діяльність;
- знати основні законодавчі документи, що стосуються системи освіти, права й обов'язки суб'єктів навчального процесу (викладачів, керівників, студентів);
- розуміти концептуальні основи предмета, його місце в загальній системі знань і цінностей і в навчальному плані навчального закладу;
- враховувати в педагогічній діяльності індивідуальні особливості студентів, включаючи вікові й психологічні;
- володіти знаннями курсу, достатніми для аналітичної оцінки, вибору й реалізації освітньої програми, що відповідає рівню підготовленості студентів, їхнім потребам, а також вимогам суспільства.

Педагогічний компонент проходження педагогічної (асистентської) практики полягає у формуванні особистості майбутнього викладача вищої школи, застосуванні теоретичних знань у практичній діяльності, засвоєння педагогічних умінь, набуття, вивчення та аналіз педагогічного досвіду. Педагогічний компонент містить в собі знання та уміння, якими повинен оволодіти студент-практикант.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета проведення педагогічної (асистентської) практики полягає в тому, щоб магістранти здобули практичні навички та досвід викладацької роботи, необхідні для викладання дисципліни за профілем отриманої спеціальності у закладах вищої освіти. Педагогічній (асистентській) практиці передують вивчення курсів з педагогіки та психології вищої школи та методики викладання фахових дисциплін у вищій школі.

Завдання практики полягають у :

- безпосередньому ознайомленні студентів-практикантів з формами та методами викладання дисциплін;
- вихованні в студентів творчого підходу до навчально-методичної роботи, формуванню потреби у самовдосконаленні, підвищенні своєї кваліфікації;
- здобутті професійних якостей майбутнього викладача (вміння готувати лекційний матеріал та матеріал для практичного заняття з використанням найновіших досягнень науки; чітко, доступно, логічно і послідовно викладати цей матеріал студентам, керувати аудиторією тощо);
- формуванні вміння критично оцінювати лекції та практичні заняття своїх колег та робити висновки щодо організації власної викладацької роботи.

Реалізація мети та завдань забезпечується шляхом чіткої організації педагогічної (асистентської) практики, виконання основних вимог як студентами-практикантами, так і викладачами.

Студент повинен **знати:**

- сутність процесів навчання й виховання, їхні психолого-педагогічні основи;
- шляхи вдосконалення майстерності викладача й способи самовдосконалення;
- дидактику навчальної дисципліни;
- питання часткових методик за курсом;
- нові технології навчання;
- методи формування навичок самостійної роботи й розвиток творчих здібностей і логічного мислення студентів;

- наукові основи курсу, історію й методологію відповідної науки.

Студент повинен **уміти**:

- проектувати, конструювати, організовувати, аналізувати й оцінювати власну навчальну, педагогічну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення;
- планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії;
- забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами;
- розробляти й проводити різні за формою навчання заняття найбільш ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки студентів;
- ясно, логічно викладати зміст матеріалу, опираючись на знання й досвід студентів;
- відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання;
- аналізувати навчальну й навчально-методичну літературу й використовувати її для побудови власного викладу програмного матеріалу;
- організовувати навчальну діяльність студентів, управляти нею й оцінювати її результати;
- застосовувати основні методи об'єктивної діагностики знань студентів з предмету, вносити корективи в процес навчання;
- володіти методикою проведення заняття із застосуванням мультимедійних засобів навчання;
- створювати й підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання;
- розвивати інтереси студентів і мотивацію навчання, формувати й підтримувати зворотний зв'язок;
- упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами;
- застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі;
- оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня;
- застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації;
- характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації;
- збирати й систематизувати мовні, літературні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації);
- дотримуватися правил академічної доброчесності;
- доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються;
- створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів;
- використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та

інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Педагогічна (асистентська) практика студентів є важливою частиною навчального процесу і проводиться з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття виробничих навичок з майбутньої спеціальності та досвіду самостійної роботи. Досягнення головної мети практики передбачає здобуття студентами цінного професійного досвіду.

3. Організація проведення практики

Для забезпечення чіткої організації та проведення педагогічної (асистентської) практики кафедра складає план роботи, який передбачає вирішення всіх питань, що пов'язані з організацією, проведенням, методичним забезпеченням, керівництвом педагогічною (асистентською) практикою магістрантів. До керівництва залучають досвідчених викладачів кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького, кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи і кафедри психології. Керівник практики забезпечує здійснення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики та настанови щодо техніки безпеки; студентам пропонується пакет вірців необхідних документів.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на керівника закладу вищої освіти. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює проректор з навчальної роботи. Загальне навчально-методичне керівництво практикою здійснює навчально-методичний відділ. Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького. Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення педагогічної (асистентської) практики, є:

- призначення керівників практики;
- складання тематики індивідуальних завдань на практику;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики, є робоча програма практики.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво педагогічною (асистентською) практикою студентів забезпечує кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького, яка здійснює такі заходи:

- розробляє програму практики і при необхідності доопрацьовує її;
- здійснює розподіл студентів за керівниками;
- організовує проведення зборів студентів з питань педагогічної (асистентської) практики за участю керівників практики;
- організовує проходження студентами-практикантами усіх частин практики;
- повідомляє студентів про систему звітності з педагогічної (асистентської) практики;
- обговорює підсумки та аналізує виконання програми педагогічної (асистентської) практики на засіданнях кафедри.

4. Програма навчальної дисципліни

<i>Змістовий модуль I</i>	
	Відвідування лекційних та практичних занять викладачів кафедри. Актуалізація знань із філологічних дисциплін та методики викладання фахових дисциплін у вищій школі.

<i>Змістовий модуль II</i>	
	Збір матеріалу, підготовка планів-конспектів лекції та практичного заняття.

<i>Змістовий модуль III</i>	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення лекції. 2. Проведення практичного заняття. 3. Аналіз відвіданого навчального заняття. 4. Оцінка професійної компетентності студента-практиканта; 5. Індивідуальне педагогічне завдання; 6. Узагальнення результатів практики. Звіт. Захист практики.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		л	п	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль I					
Відвідування лекційних та практичних занять викладачів кафедри. Актуалізація знань із філологічних дисциплін та методики викладання фахових дисциплін у вищій школі.	30				30
Змістовий модуль II					
Збір матеріалу, підготовка планів-конспектів лекції та практичного заняття.	50				50
Змістовий модуль III					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення лекції. 2. Проведення практичного заняття. 3. Аналіз відвіданого навчального заняття. 4. Оцінка професійної компетентності студента-практиканта; 5. Індивідуальне педагогічне завдання; 6. Узагальнення результатів практики. Звіт. Захист практики. 	100				100
Усього годин	180				180

6. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: бесіда, розповідь, пояснення, дискусія, демонстрація, кейс-метод, інформаційно-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, метод спостереження, метод аналізу, частково-пошуковий метод.

7. Методика діагностики успішності навчання

1. Бесіда й опитування.
2. Перевірка навчальних розробок і матеріалів.
3. Спостереження й аналіз професійної діяльності студента.
4. Плани-конспекти лекційних та практичних занять.
5. Індивідуальні завдання:
  - 5.1 Оцінка професійної компетентності студента-практиканта;
  - 5.2 Індивідуальне педагогічне завдання;
  - 5.3 Аналіз відвіданого навчального заняття.
6. Звіт про проходження практики.
7. Захист практики.

8. Методи контролю

Підсумковий контроль передбачений у формі диференційованого заліку через виставлення оцінки за результатами поточної успішності. Оцінювання поточної успішності проводиться за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів за диференційований залік – 100 балів.

Бали за поточну успішність нараховуються так:

1. Проведення лекції – 20 балів.
2. Проведення практичного заняття – 20 балів.
3. Індивідуальне педагогічне завдання – 10 балів.
4. План-конспект лекції – 10 балів.
5. План-конспект практичного заняття – 10 балів.
6. Аналіз відвіданого навчального заняття – 10 балів.
7. Оцінка професійної компетентності студента-практиканта – 10 балів.
8. Захист практики – 10 балів.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Поточна успішність								Сума
Проведення лекції	Проведення практичного заняття	Індивідуальне педагогічне завдання	План-конспект лекції	План-конспект практичного заняття	Аналіз відвіданого навчального заняття	Оцінка професійної компетентності студента-практиканта	Захист практики	
20	20	10	10	10	10	10	10	100

Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Залік
			Екзамен, диференційований залік		
A	Відмінно	90–100	Відмінно	5	зараховано
B	Дуже добре	81–89	Добре	4	
C	Добре	71–80		Задовільно	
D	Задовільно	61–70			
E	Достатньо	51–60	Незадовільно	2	не зараховано
FX (F)	Незадовільно	0–50			

10. Перелік форм документації, які оформляють студенти в процесі й після проходження педагогічної (асистентської) практики

- Графік проведення залікових занять
- План-конспект лекції
- План-конспект практичного заняття
- Індивідуальне педагогічне завдання (кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи)
- Аналіз відвіданого навчального заняття (кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи)
- Оцінка професійної компетентності студента-практиканта (кафедра психології)
- Заліковий лист результатів асистентської практики
- Звіт студента

11. Методичне забезпечення

Робоча програма педагогічної (асистентської) практики.

Методичні вказівки до виконання завдань психолого-педагогічної практики для студентів-магістрів непедагогічних спеціальностей.

Навчальні програми з філологічних та педагогічних дисциплін.

12. Додаткові вказівки та рекомендації

Особливості проведення лекції. Лекція – форма організації навчання, основою якої є системний усний виклад навчального матеріалу. Структура традиційної лекції: 1. Організаційний момент (організація діяльності викладача та студентів). 2. Формулювання теми, постановка мети й завдань. 3. Актуалізація опорних знань студентів. 4. Розкриття змісту матеріалу педагогом, забезпечення умов його засвоєння студентами. 5. Узагальнення та систематизація знань студентів. При підготовці до лекції необхідно врахувати такі особливості її проведення: 1. Тема лекції визначається відповідно до навчальної програми; формулюється її мета (триєдина) та завдання; розробляється система питань (план), що розкривають зміст; здійснюється підбір основної та додаткової літератури. При підготовці до лекції необхідно визначити оптимальний обсяг інформації згідно програми. 2. Лекція повинна читатись на належному науково-методичному рівні. При розкритті теми викладач повинен проаналізувати відповідні літературні джерела. Потрібно дотримуватись логічності викладу матеріалу. Увагу студентів слід акцентувати на основних поняттях та закономірностях. Необхідно забезпечувати глибину розкриття змісту матеріалу, відповідного аналізу фактів та явищ, наукову доказовість висновків. 3. У процесі читання лекції викладач повинен активізувати сприйняття студентами інформації. Зокрема, вони мають вести відповідний запис матеріалів лекції – конспект (виділити основне). Активізується діяльність студентів у процесі використання методу проблемного викладу матеріалу, при застосуванні прийомів порівняння, при раціональному поєднанні слова та наочності (карт, таблиць, різних видів технічних засобів навчання тощо). Активізації сприяють окремі прийоми спілкування під час читання лекції, зокрема, вислови: «Зверніть увагу...», «Зробимо висновки...»; риторичних запитань, на які пізніше дасть відповідь сам викладач: «Чим пояснити цей факт?»; пауз, які дають змогу студентам вдуматись у викладене. Необхідно зосереджувати увагу студентів на тих питаннях лекції, що будуть обговорюватись на відповідному практичному занятті. Лекція повинна читатись емоційно. 4. Після розкриття змісту лекції необхідно узагальнити вивчене, виділити провідні ідеї теми, поняття, відповідні закономірності тощо.

Особливості проведення практичного заняття. Одним із варіантів структури практичної роботи може бути такий: 1. Організаційний момент (організація діяльності викладача та студентів). 2. Повторення теоретичних знань, на яких ґрунтуються завдання. 3. Корегування опорних знань, умінь і навичок. 4. Повідомлення теми і мети. 5. Мотивація навчальної діяльності. 6. Загальний інструктаж. Пояснення алгоритму виконання роботи. 7. Безпосереднє виконання роботи. Самостійне виконання студентами завдань під контролем і за допомогою викладача. 8. Звіт про виконання роботи. 9. Підсумки заняття. 10. Домашнє завдання.

13. Рекомендована література

Основна

1. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності / Олександр Іванович Гура. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
2. Закон України “Про освіту” // Освіта. — 1991. — 25 червня. – С. 3.
3. Козій М.К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики студентів: методичний посібник [для студ. педуніверситетів] / М.К. Козій. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. –140 с.
4. Організація, зміст та оцінювання неперервної педагогічної практики майбутніх учителів. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. А.М. Бойко. – Полтава, 2002. – 144 с.
5. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94 від 20.12.94) // Інформ. зб. Міністерства освіти України. – 1993. - № 17–18. – С. 16–30.
6. Шулдик Г. О. Педагогічна практика: Навч. посіб. [для студ. пед. вузів] / Г.О. Шулдик, В.І. Шулдик. – К. : Науковий світ, 2000. – 143 с.

Додаткова

1. Графік проведення тренінгів та майстер-класів освітній WEEKEND [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.airo.com.ua/grafik-provedennya-treningiv-ta-mayster-klasiv-osvitniy-weekend/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua>
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon3.rada.gov.ua
4. Концепція розвитку інклюзивної освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 №912) [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки – Режим доступу: www.mon.gov.ua
5. Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.08.2013 р. № 1176 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/
6. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua/>
7. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>
8. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lnulibrary.lviv.ua/>
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>
10. Освітній портал «Педагогічна преса». – Режим доступу: <http://pedpresa.ua/185635-osvityan-zaprosuyut-navseukrayinskyj-naukovo-praktychnyj-seminar-web-stem-shkola-2017.html>

11. Освітні проекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8-734064553392340/>
12. Український проект «Якість освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.yakistosviti.com.ua